

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **J. O.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i art. 193 k.k.,

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2025 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z 8 marca 2024 r. sygn. akt VIII Ka 838/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku

z 28 czerwca 2023 r. sygn. akt XIII K 200/23,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu - adw. M. B., Kancelaria Adwokacka w B., kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 8 marca 2024 r. sygn. akt VIII Ka 838/23 utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z 28 czerwca 2023 r. sygn. akt XIII K 200/23, którym uznał oskarżonego J. O. za winnego popełnienia dwóch przestępstw, mianowicie:

1. z art. 207 § 1 k.k., za które skazał go i wymierzył mu karę 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności;
2. z art. 193 k.k., za które skazał go i wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd I instancji na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł także wobec oskarżonego karę łączną 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności (pkt III wyroku). Ponadto, na mocy art. 46 § 2 k.k., orzekł od oskarżonego J. O. na rzecz oskarżycielki posiłkowej K. K. kwotę 1 000 (jednego tysiąca) złotych nawiazki (pkt IV wyroku) oraz zasądził od oskarżonego J. O. na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwotę 1 008 (jeden tysiąc osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru (pkt V wyroku).

Kasację od wyroku sądu II instancji wywiódł obrońca skazanego, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierzetelne rozpoznanie zarzutów apelacji obrońcy, mianowicie (pkt 1.1.1 kasacji):

- przepisu art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, z pominięciem szeregu istotnych okoliczności ujawnionych w toku rozprawy bez należytego uzasadnienia, polegające na uznaniu za wiarygodne i przydatne do czynienia ustaleń faktycznych, całości zeznań pokrzywdzonej w sytuacji kiedy oceniony właściwe całokształt materiału dowodowego nie pozwalał na taką ocenę oraz zeznań członków jej najbliższej rodziny i znajomych odnośnie faktu znęcania się przez oskarżonego w sytuacji kiedy nie byli oni nigdy naocznymi świadkami takich zachowań, także uznaniu za niewiarygodne wyjaśnień złożonych przez oskarżonego, pomimo

że korespondują one z innym materiałem dowodowym, w szczególności z załączonymi nagraniami oraz uznaniu za niewiarygodne zeznań ojca oskarżonego – W. O., wyłącznie z powodu bliskiego pokrewieństwa z oskarżonym, a nadto dokonanie wybiórczej i powierzchownej analizy nagrań przedłożonych przez oskarżonego (pkt 1.1.1. kasacji);

- szeregu błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, w szczególności ustalenia że zachowania oskarżonego wyczerpały znamiona przestępstwa znęcania w sytuacji, kiedy oceniony prawidłowo materiał dowodowy wskazuje, że pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzoną dochodziło do sporów, kłótni a nawet używania słów obelżywych, jednak agresja stosowana była przez obie strony, a brak znaczącej dysproporcji w zachowaniach stron wykluczał przypisanie przestępstwa znęcania (pkt 1.2 kasacji).

Ponadto skarżący zarzucił w kasacji naruszenie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych obrońcy w sytuacji, kiedy uzupełnienie postępowania przez dopuszczenie i przeprowadzenie wnioskowanych dowodów było potrzebne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, a możliwość przeprowadzenia dowodu powstała dopiero w postępowaniu apelacyjnym (pkt 2 kasacji).

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł w kasacji o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z 8 marca 2024 r. i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z 28 czerwca 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, jednocześnie wnosząc także wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu.

W odpowiedzi prokurator wniósł o oddalenie kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej oraz nieuwzględnienie wniosku obrońcy skazanego o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione przez obrońcę zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało rozpoznaniem i oddaleniem jego kasacji przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Kasacja jest zaś oczywiście bezzasadna, gdy już pobieżna analiza podniesionych w niej zarzutów wskazuje, iż są one nietrafne, a przy tym nie są wystarczające, aby doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia [*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 1 lipca 2021 r. sygn. akt II KK 184/21*]. Tego rodzaju bezzasadność kasacji ma miejsce także, gdy skarżący kwestionuje jedynie ustalenia faktyczne, jednak nie pod zarzutem błędu w ich ustaleniu, a pod pozornym zarzutem rażącego naruszenia prawa procesowego (bądź materialnego), sprowadzającym się w istocie do polemiki z zebraniem i prawidłowo ocenionym przez sądy obu instancji materiałem dowodowym, a w sprawie nie wystąpiły uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k.

Mając na uwadze sposób konstrukcji kasacji i treść sformułowanych w niej zarzutów, Sąd Najwyższy przypomina, iż nie jest wystarczającym samo stwierdzenie, że dany sąd odwoławczy określonego zarzutu nie rozpoznał, naruszając art. 433 § 2 k.p.k. lub nie rozważył go należycie, czym dopuścił się obrazy art. 457 § 3 k.p.k. Nieodzownym jest bowiem każdorazowe wykazanie, iż podczas dokonywania kontroli odwoławczej konkretne uchybienie rzeczywiście zaistniało i opisanie, na czym ono polegało, a nade wszystko wskazanie, dlaczego stanowi tak rażące naruszenie, że można je w swych skutkach przyrównywać do uchybienia wagi bezwzględnej podstawy odwoławczej. Przywołanie w formułowanych zarzutach norm art. 433 § 2 k.p.k., sugerujące, iż kasacja dotyczy błędów popełnionych przez sąd odwoławczy, podczas gdy w istocie kwestionowane jest rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu sądu I instancji, nie może zostać potraktowane przez sąd kasacyjny jako skutecznie podniesiony zarzut, chyba że w toku postępowania odwoławczego doszło do zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd *a quo*, w wyniku nierozpoznania lub nienależytego rozpoznania środka odwoławczego, czyli wystąpienia tzw. efektu przeniesienia. W kasacji winny wówczas zostać podniesione i opatrzone

pogłębioną argumentacją zarzuty wskazujące na wadliwe procedowanie tego sądu, w następstwie czego doszło do przeniknięcia uchybienia, którego dopuścił się sąd *a quo* do orzeczenia sądu II instancji (*postanowienie SN z 18 lipca 2024 r. sygn. akt V KK 119/24*)

Analizując podniesione w kasacji zarzuty i wspierającą je argumentację w kontekście przebiegu postępowania karnego w niniejszej sprawie oraz treści uzasadnienia wyroku nie sposób uznać, iż sąd II instancji, dokonując kontroli zaskarżonego apelacją obrońcy orzeczenia, dopuścił się naruszeń art. 433 § 2 k.p.k. bądź art. 457 § 3 k.p.k. czy też powiązanych z nimi przez skarżącego kasacyjnie przepisów prawa procesowego, regulujących sferę gromadzenia i oceny dowodów oraz czynienia ustaleń faktycznych. Autor kasacji, choć powierzchownie formułuje zarzuty w stosunku do orzeczenia sądu II instancji, w istocie powiela te uprzednio podniesione w zwyczajnym środku odwoławczym, które zostały szeroko i rzetelnie rozważone w toku postępowania odwoławczego, doprowadzając ów Sąd do zaaprobowania sposobu procedowania, ustaleń faktycznych, a ostatecznie także i prawnokarnej oceny zachowania oskarżonego, dokonanej przez sąd *a quo* (s. 7-9 formularza uzasadnienia wyroku).

Sąd odwoławczy rozpoznając zarzuty apelacyjne, przywołane w pkt 1.1.1 kasacji, odniósł się do wyszczególnionych przez skarżącego naruszeń. Argumentacja sądu II instancji, co do braku możliwości naruszenia art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz 424 § 1 k.p.k., została opatrzona wykładnią tych przepisów postępowania (s. 7-8 formularza uzasadnienia wyroku), a także poparta analizą wywodów sądu I instancji co do trafności oceny poszczególnych dowodów, w tym wiarygodności zeznań członków rodziny pokrzywdzonej (s. 9 formularza uzasadnienia) oraz ustalonego w oparciu o nie stanu faktycznego. Sąd też zmierzył się także z twierdzeniami obrońcy, co do nieprzyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego oraz zeznaniom W. O. W kontekście oceny poszczególnych dowodów osobowych na gruncie przedmiotowej sprawy sąd odwoławczy nie pominął w swoich rozważaniach specyfiki postępowań dotyczących zdarzeń mających miejsce w tzw. zamkniętych czterech ścianach, tj. pod nieobecność osób postronnych (s. 8 formularza uzasadnienia wyroku).

Podniesione przez skarżącego kasacyjnie zarzuty naruszenia wskazanych przepisów postępowania w ramach prowadzonej przez sąd II instancji kontroli odwoławczej, choć odwołują się do zaistnienia tzw. błędu przeniesienia, to w istocie go nie wykazują. Zmierzają one natomiast do zakwestionowania przyjętych w sprawie ustaleń faktycznych. W świetle zaś przywołanych poglądów dot. realizacji obowiązków związanych z kontrolą instancyjną oraz przebiegu postępowania odwoławczego i uzasadnienia sporządzonego przez sąd *ad quem* nie sposób uznać, iż omówiony zarzut kasacyjny obrońcy mógłby zostać oceniony jako zasadny.

Dopełnieniem powyższych rozważań jest utrwalony w orzecznictwie pogląd Sądu Najwyższego, dotyczący wykonania obowiązku z art. 457 § 3 k.p.k. w odniesieniu do zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.). Z jednej strony sposób realizacji tegoż obowiązku jest pochodną jakości i kompletności wyводу zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, z drugiej zaś treści zarzutów apelacji oraz argumentacji, która ma wspierać te zarzuty. Jeśli bowiem sąd pierwszej instancji w swoim uzasadnieniu przeprowadził wszechstronną i kompleksową ocenę wszystkich istotnych okoliczności, tak w zakresie ustaleń faktycznych, będących konsekwencją szczegółowo wykazanej oceny materiału dowodowego, jak i w sposób pełny przedstawił argumentację prawną, to oparcie zarzutów apelacji na tych elementach, które były już wszechstronnie i kompleksowo rozważone przez sąd I instancji, uprawnia sąd odwoławczy do ograniczenia swojego uzasadnienia w znacznym zakresie oraz odesłania do argumentacji przedstawionej przez sąd I instancji, a która dotyczyła kwestii stanowiącej podstawę zarzutu apelacji (*postanowienie SN z 11 października 2022 r. sygn. akt V KK 332/22*). Zestawiając więc uzasadnienia sporządzone przez sądy obu instancji - traktowanych w zaistniałej sytuacji procesowej jako integralną całość - z zarzutami odwoławczymi w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy nie dopatrył się braku rzetelności w przeprowadzonej kontroli apelacyjnej. Uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego w pełni odpowiada wymogom określonym w art. 457 § 3 k.p.k.

Konkludując, przypomnieć także należy, iż do postępowania kasacyjnego nie znajdują odpowiedniego zastosowania przepisy o podstawach odwoławczych,

wskazanych w art. 438 pkt 1 - 4 k.p.k. Podstawy kasacyjne zostały ukształtowane w sposób autonomiczny i o wiele bardziej rygorystyczny. Postępowanie kasacyjne obejmuje bowiem orzeczenie prawomocne, z reguły już podlegające wykonaniu (art. 9 § 1 i 2 k.k.w.). Kasacja nie jest trybem do podejmowania polemiki z poczynionymi w sprawie ustaleniami i prezentowania odmiennego oglądu na materiał dowodowy. Kognicja sądu kasacyjnego nie obejmuje ustaleń faktycznych. Na tym etapie postępowania karnego orzeczenie mogą wzruszyć wyłącznie takie wady prawne, które pozostają w sprzeczności z ideą rzetelnego i sprawiedliwego procesu. Do takowych wad ustawodawca zaliczył bezwzględne przyczyny odwoławcze lub inne naruszenia prawa o zbliżonej do nich wadze, co zostało uregulowane w art. 523 § 1 k.p.k. (*postanowienie SN z 11 stycznia 2021 r. sygn. akt II KK 151/20*), a które to natomiast w niniejszej sprawie nie zaistniały.

Brak jest także podstaw, do stwierdzenia rażących uchybień w procedowaniu sądu odwoławczego, w zakresie, w jakim ów Sąd wypowiedział się w kwestii oddalenia wniosku dowodowego obrońcy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kserokopii dokumentu nieprawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Białymstoku z 6 grudnia 2023 r. sygn. akt IV Nsm 1311/22. Uzasadniając swoje stanowisko, sąd II instancji zwrócił uwagę na okoliczność, iż tego rodzaju dokument nie posiada przymiotów dokumentu urzędowego, uznając go jednocześnie za nieprzydatny do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Z punktu widzenia sądu kasacyjnego, gdyby nawet tego rodzaju decyzję procesową zakwalifikować jako uchybienie (choć nim nie jest), to nie sposób przyznać mu przymiot rażącego naruszenia prawa, od którego ustawodawca uzależnił skuteczność tego rodzaju zarzutów kasacyjnych. Zauważyć bowiem należy, iż w świetle zgromadzonego materiału dowodowego oraz przebiegu postępowania odwoławczego, a także rozważań sądu odwoławczego, informacja o nieprawomocnym orzeczeniu zobowiązującym pokrzywdzoną do ukończenia terapii psychologicznej, nie jest wystarczającą podstawą do poddania w wątpliwość wiarygodności jej zeznań, czego domagał się obrońca oskarżonego. W odniesieniu do zaistniałej w postępowaniu odwoławczym sytuacji procesowej wskazać zatem należy, iż sąd *ad quem* był uprawniony do oddalenia wniosku w oparciu o przepis

art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., tj. stwierdzenia, iż zmierza on wyłącznie do przedłużenia postępowania karnego.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy orzekł o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej, tj. w trybie art. 535 § 3 k.p.k. W takim wypadku bezprzedmiotowym było czynienie rozważań związanych z zawartym w kasacji wnioskiem dotyczącym wstrzymania wykonania zaskarżonego orzeczenia.

Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu oparto o w przepis § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2024.763 ze zm.). Ustalona kwota podlegała odpowiedniemu podwyższeniu o stawkę podatku od towarów i usług, tj. o 23% (§ 4 ust. 3 cyt. rozporządzenia), co uwzględniono w treści postanowienia.

O obciążeniu skazanego kosztami postępowania kasacyjnego orzeczono natomiast w oparciu o art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PŁ]

[r.g.]